

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	پیش‌گفتار
۱۹	مقدمه
۲۱	تبسمی بر لب
۲۸	جاده‌ی پر پیچ و خم
۳۵	توصیه‌ی همیشگی
۳۶	تا مرز شهادت
۳۹	راهی که او رفت
۴۱	جهادگر
۴۲	جان فدا
۴۳	مثل همیشه

۴۷	ماهی سیاه
۴۹	نصیحت
۵۱	هجرت
۵۳	بهترین‌ها
۵۶	با یک لیوان آب
۵۷	دلداری
۶۰	در مقابل دشمن
۶۸	خاک‌سپاری
۶۹	سفارش
۷۰	خاکستر داغ
۷۲	نظاره‌گر
۷۴	غبطه
۷۵	بی‌ریا
۷۶	دو معنی
۷۹	توکل و توّسل
۸۲	به سوی آسمان
۸۴	صدایی در درون من
۸۵	ظرف‌های شُسته
۸۶	نیمه‌شب
۸۷	یادداشت

۸۹	سفر به بهشت
۹۰	زمین شن زار
۹۱	ادامه‌ی همان کودکان
۹۵	مرخصی
۹۶	اخلاق خوش
۹۸	دلش را به دست آورد
۹۹	غسل شهادت
۱۰۰	همه را مجذوب می کرد
۱۰۱	خاطرات جبهه
۱۰۲	برق را خاموش کرد!
۱۰۳	مرد عمل
۱۰۴	همگام و صمیمی
۱۰۵	یک شبه ره صدساله!
۱۰۶	نمونه‌ی تمام عیار
۱۱۰	شوخی و مهربانی
۱۱۰	شهید حاج شیخ علی مزاری
۱۱۱	عکس العمل پر خاش
۱۱۲	سابقه‌ی آشنایی!
۱۱۳	اخلاق کریم
۱۱۵	اگر به جای حسن بودی!

- ۱۱۶..... شجاعت، توکل و توسل.....
- ۱۱۷..... فکر خدایی.....
- ۱۱۹..... تغییر فضای بیمارستان.....
- ۱۲۱..... این که غصه ندارد.....
- ۱۲۲..... غسل شب حمله.....
- ۱۲۹..... بالاخره مسلمان شد!.....
- ۱۳۱..... نشانه‌ی ادب.....
- ۱۳۴..... ممکن است دلش بشکند!.....
- ۱۳۵..... در دل نیروها.....
- ۱۳۶..... وارسته.....
- ۱۳۸..... احترام.....
- ۱۳۹..... در جوار حرم الهی.....
- ۱۴۰..... بی توقع.....
- ۱۴۱..... خشم فروخورده.....
- ۱۴۳..... کوچکترین کارها تا فرماندهی.....
- ۱۴۴..... آرامش.....
- ۱۴۶..... غذای روح.....
- ۱۴۸..... حلال واری!.....
- ۱۵۳..... عشق و صف تشدنی.....
- ۱۵۴..... سرپناه ما خداست.....

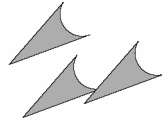
۱۵۶	.....	اول مزار شهدا
۱۵۸	.....	سخت کوش
۱۵۹	.....	روح جستجو گر
۱۶۰	.....	کدام خانه؟
۱۶۲	.....	داغ تمام نشدنی
۱۶۸	.....	ماجرای عینک
۱۷۰	.....	بی قرار رفتن
۱۷۲	.....	نگران بچه ها
۱۷۴	.....	سنگر به سنگر
۱۷۶	.....	همیشه خندان
۱۷۸	.....	لابلای دست نوشته ها
۱۸۰	.....	رضایت
۱۸۳	.....	به یاد آن خنده ها
۱۸۵	.....	دلداری
۱۸۷	.....	نگران بچه ها
۱۹۱	.....	راهنمای من
۱۹۴	.....	سنگر نشین
۱۹۸	.....	لیخند جادویی
۱۹۹	.....	وقت رفتن
۲۰۰	.....	کار شبانه

- ۲۰۱.....مخلص ترین بچه ها.
- ۲۰۲.....الگوی کامل
- ۲۰۵.....ناباورانه
- ۲۰۶.....اظهار پشیمانی
- ۲۰۷.....دیدار خانواده ی شهید.
- ۲۰۹.....آرام و دوست داشتنی
- ۲۱۳.....تمام پس انداز
- ۲۱۴.....به خاطر کودک یتیم!
- ۲۱۶.....سعه ی صدر عجیب!
- ۲۲۱.....پیش سلام
- ۲۲۳.....بهترین راه
- ۲۲۵.....ساعت مچی
- ۲۲۶.....لذت درد
- ۲۳۰.....حتی یک نظر
- ۲۳۱.....ابهت و تواضع
- ۲۳۶.....همرزم
- ۲۳۷.....دست دست
- ۲۳۸.....روزه هم هستی؟
- ۲۴۰.....رقّت قلب
- ۲۴۱.....یک لحظه خدمت

۲۴۲	یاد قیامت.....
۲۴۴	نوامیس مردم.....
۲۴۵	من فقط خدمت می کنم.....
۲۵۰	مزّه‌ی سرما.....
۲۵۱	چهره‌ی زرد.....
۲۵۲	سلوک نیکو.....
۲۵۴	اعجاب انگیز.....
۲۵۶	پیامبر گونه.....
۲۵۹	منابع.....

پیش‌گفتار

خاطرات دفاع مقدس غالباً در پاکترین لحظات زندگی صاحبان خاطره رخ داده، لذا شایسته است آن لحظه‌های غنیمت ثبت و منتشر شود. آن لحظه‌ها، همان حلقه‌هایی است که بشر سردرگم امروز را می‌تواند به "صراط‌الذین انعمت علیهم" که مصداق کامل آن ائمه‌ی معصومین علیهم‌السلام هستند، واصل نماید.

صاحبان خاطرات دفاع مقدس ثابت کردند که می‌شود پس از هزار و چهار صد سال سرکوب اسلام، به رهنمود خلیفه‌الله ساز خلیفه‌ی به حق خدا حضرت علی علیه‌السلام جامه‌ی عمل پوشاند که فرمود: **أَعِينُونِي بِوَرَعٍ وَاجْتِهَادٍ وَعِفَّةٍ وَسِدَادٍ**.
با پرهیزکاری و تلاش فراوان و پاکدامنی و راستی‌مرایری دهید. (نهج‌البلاغه/نامه ۴۵)

وقتی مریی مردان دفاع مقدس، بزرگمردی است که با پرهیز از

پا گذاشتن بر روی کفش طلباب در هنگام ورود به حجره‌ی تدریس، از مویرگ ظلم دوری می‌کند، بالطبع محصول این مکتب روح الهی باید مردانی باشند که در لحظات اضطراری ورود به میدان مین، پیراهن از تن به در کنند که؛ اگرچه ما رفتنی هستیم، اما چرا لباس بیت‌المال تکه‌تکه شود!

آنان اثبات کردند؛ می‌شود سیره‌ی جهاد اکبر و اصغر را توأم با هم در صورت جوان قرن بیستم متجلی کرد. به شرط آن که با عمل و نه زبان تنها (کونوا دعاة الناس بغير السننکم) به اسلام دعوت شده باشند.

مجموعه کتب سیره‌ی شهدای دفاع مقدس، حاوی گلچینی از خاطرات راویان در خصوص آن سفر کردگان دیار هستی است که در طول سال‌های گذشته توسط ناشران مختلف به زیور طبع آراسته شده است.

انگیزه‌ی مؤسسه‌ی فرهنگی هنری قدر ولایت از انجام این پروژه اهداف زیر است:

۱- بسیاری از کتب دفاع مقدس در سالهای گذشته و تنها برای یک بار به چاپ رسیده و در همان سال‌ها نیز عرضه شده است. لذا مخاطبین امروز از دستیابی به آن کتب و خاطرات محرومند. در حالی که اهمیت آن به دلیل نزدیکی نقل خاطره به زمان رویداد، بیشتر از خاطراتی است که هم‌اکنون نقل می‌شود. این پروژه با جستجوی کتب مذکور، بخش عظیمی از خاطرات

- ناب شهیدان گرانقدر را دوباره احیا نموده و ماندگار کرده است.
- ۲- خاطرات دفاع مقدس دستمایه‌ای متعالی و فوق‌العاده مستعد برای خلق آثار ادبی و هنری از جمله داستان، نمایشنامه، رمان، شعر، فیلمنامه و غیره است. گزینش خاطرات خوب و نیز دسته‌بندی موضوعی آن، ادبا و هنرمندان و نیز پژوهشگران این عرصه را از جستجوی زمان‌بر و نامنظم بی‌نیاز کرده است.
- ۳- شهدای گرانقدر دفاع مقدس با تمسک به آیه‌ی شریفه‌ی «لقد کان لکم فی رسول الله اسوةً حسنه» نزدیک‌ترین افراد به خلق و خوی محمدی صلی الله علیه و آله و سلم بودند. لذا اهل منابر و مریبان تربیتی برای اتصال آسان جامعه به سیره‌ی نبوی، می‌توانند از خاطرات شهدا به عنوان شاهد مثال بهره‌برداری نمایند.
- مهمترین وجه امتیاز خاطرات مذکور، به روز بودن آن و نیز امکان قوی همذات‌پنداری مخاطب با شهدای معاصر است. این کتب، امکان انتخاب خاطرات ناب، موجز و موضوعی را برای صاحبان کرسی‌های موعظه آسان کرده است.
- ۴- زنده نگه داشتن یاد و خاطره شهیدان- به فرموده‌ی رهبر معظم انقلاب اسلامی- کمتر از شهادت نیست، چرا که راه و رسم شهادت، راه عزت و نجات از اسارت نفس و استکبار است. و ما که از قافله عقب مانده‌ایم و مهجور از عند ربهم یرزقون، بدین وسیله ادای دین می‌کنیم. باشد که مقبول افتد.
- ۵- از شهیدان دفاع مقدس معمولاً بعد حماسی آنان بیشتر مورد

توجه قرار گرفته است. جنبه‌های لطیف که حکایت از روح بلند و منش و طبع کریمانه و رعایت نکات ظریف در زوایای مختلف زندگی فردی و اجتماعی آنان دارد، کمتر انعکاس پیدا کرده. نگاه این مجموعه بیشتر معطوف همین مسئله است.

مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت در راستای اهداف ذکر شده، از اواخر سال ۱۳۸۶ ابتدا پیرامون این طرح، مطالعات شناختی را آغاز کرد و از میان موضوعات مختلف اخلاق فردی و اجتماعی، به ۳۰ موضوع که از عمومیت بیشتری در بین رزمندگان اسلام برخوردار بود رسید.

سپس کار فیش برداری در خصوص موضوعات آغاز شد. فیش برداران ارجمند طی تلاشی شش ماهه قریب غالب کتاب‌های دفاع مقدس چاپ شده تا این را تاریخ بررسی کردند تا به خاطراتی دست یابند که؛ ۱- فقط درباره‌ی شهدای دفاع مقدس باشد. ۲- خاطره باشد و نه گونه‌های ادبی دیگر ۳- از جذابیت لازم برخوردار باشد ۴- با اهداف یاد شده متناسب باشد.

از میان کتابهای مورد بررسی، تمام خاطراتی که به دلیل تبدیل به گونه‌های دیگر ادبی دچار ضعف استناد شده بودند و نیز خاطراتی که جاذبه‌ی لازم را نداشتند و یا در خصوص شهدا نبودند، از دور خارج شد.

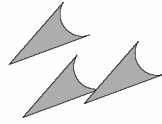
در مرحله‌ی بعدی فیش‌ها جهت تأیید مجدد بازخوانی شدند. سپس هر فیش با توجه به موضوع آن در پوشه‌ی مخصوص خود

طبقه‌بندی گردید.

مراحل بعدی کار؛ حروف چینی، ویرایش، تهیه فهرست موضوعی و اعلام بود که یکی پس از دیگری انجام شد. سپاسگزاری می‌کنیم از تمام حامیان این طرح که آن را بر خود فریضه دانسته و در مراحل مختلف آن مشتاقانه یاری‌رسان بودند. و کسانی که در دریای فضایل و زیبایی‌های شهیدان غوطه خوردند، دراز صدف‌ها جستند و خود به لیست گمنامان دفاع فرهنگی از انقلاب اسلامی و راه شهیدان پیوستند. و شما خواننده‌ی گرامی، به خاطر حسن سلیقه و انتخابتان. امیدواریم این اقدام فرهنگی مرضی رضای حق تعالی و شهدای عزیز قرار گرفته و همه‌ی ما مشمول توفیقات الهی و شفاعت مردان بزرگ تاریخ انقلاب اسلامی که خاطرات زیبا و نام بلند آوازه‌شان در این کتب ثبت گردیده، باشیم. ان شاء الله.

مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت

مقدمه

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: "أني بعثت لاتمم مكارم الاخلاق"

همانا من برانگیخته شده‌ام تا مکارم اخلاق را به کمال برسانم. در اهمیت پرداختن به اخلاق، همین بس که اشرف تمامی خلائق و خاتم انبیا حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم فلسفه‌ی رسالت کامل‌ترین و برترین پیامبر و دین الهی را پرداختن به اخلاق معرفی می‌کند. در جای دیگری می‌فرماید: "ایمان آن مؤمن کامل‌تر است که اخلاقش نیکوتر باشد." (میزان الحکمه/۱۹۴۱)

اخلاق چیست؟

امام علی علیه السلام فرمود: "خوشخویی در سه چیز است؛ دوری کردن از کارهای حرام، طلب حلال و فراهم کردن آسایش و رفاه برای خانواده." (میزان الحکمه/۱۹۴۲)

و نیز امام صادق علیه السلام می‌فرماید: "حسن خلق این است که نرمخو باشی، گفتارت پاکیزه‌تر و مؤدبانه باشد و با برادرت با

خوشرویی برخوردار کنی". (میزان الحکمه/۱۹۴۴)

اخلاق و رفتار پرتوی از تربیت باطن و روح است. ثمره‌ای است که حکایت از دانه‌ی دل دارد. در دل چه دانه‌ای کاشته شده؟ " فجوورها " یا " تقواها "؟ دل سرشار از فجور هیچ‌گاه نمی‌تواند خلق و خوی فرد را شکور، صبور، مهرورز و متواضع نماید. همچنان‌که از دل با تقوا نیز خلق و خوی کفور، عجول، متکبر و تند مزاجی برنمی‌خیزد.

به راستی چرا مردان جهاد با آن که لباس حدید به تن داشتند، در خلق و خوی، چون برف نرم و ملایم بودند؟ آنان چگونه پرورش یافتند که تجلی‌گر " اشداء علی الکفار و رحماء بینهم " شدند؟ «تحول اخلاقی»، یعنی این که انسان هر رذیلت اخلاقی، هر اخلاق زشت، هر روحیه‌ی بد و ناپسندی که موجب آزار دیگران یا عقب ماندگی خود انسان است، آن را کنار بگذارد و به فضایل و زیباییهای اخلاقی، خود را آراسته کند... خیرخواه باشند، به هم کینه نوزند، به هم حقد و حسد نداشته باشند، به بهای نابودی دیگران، زندگی خود را سروسامان ندهند و دست یافتن به همه چیز را نخواهند (رهبر معظم انقلاب اسلامی، ۱۳۷۶/۱/۱).

بیا بید خاطرات اخلاق و معنویت شهیدان سرافراز دفاع مقدس را به آن نیت مطالعه کنیم که ما نیز به رمز و راز پرورش خلق محمدی صلی الله علیه و آله و سلم دست یابیم. ان شاء الله.

مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت